

STANOVISKO

Ministerstva životního prostředí

podle § 10g zákona č. 100/2001 Sb., o posuzování vlivů na životní prostředí
a o změně některých souvisejících zákonů (zákon o posuzování vlivů
na životní prostředí), ve znění pozdějších předpisů,

k návrhu koncepce

„Programu zlepšování kvality ovzduší Zóna Střední Morava – CZ07“

Předkladatel

a zpracovatel koncepce: Ministerstvo životního prostředí
odbor ochrany ovzduší
Vršovická 1442/65
100 10 Praha 10

Zpracovatelé posouzení: Mgr. Martin Smutný, Integra Consulting s.r.o.

*(autorizovaná osoba ke zpracování dokumentace a posudku
ve smyslu § 19 zákona č. 100/2001 Sb., o posuzování vlivů na životní
prostředí, ve znění pozdějších předpisů, č. j.: 73321/ENV/14)*

Mgr. Simona Kosíková Šulcová, Integra Consulting s.r.o.

Mgr. Michal Musil, Integra Consulting s.r.o.

Ing. Jiří Dusík, Integra Consulting s.r.o.

Ing. Andrea Šandová, Integra Consulting s.r.o.

Ing. Radim Seibert, Regionální centrum EIA s.r.o.

Ing. Jitka Kaslová, Regionální centrum EIA s.r.o.

Mgr. Michala Kopečková, Občanské sdružení Ametyst

MUDr. Eva Rychlíková, Zdravotní Ústav Ústí nad Labem

*(autorizovaná osoba dle zákona č. 258/2000 Sb., o ochraně
veřejného zdraví, ve znění pozdějších předpisů)*

Ing. Jana Moravcová, Zdravotní Ústav Ústí nad Labem

Stručný popis koncepce:

Programy zlepšování kvality ovzduší (dále jen „PZKO“) jsou vytvářeny pro zóny a aglomerace, kde došlo k překročení imisního limitu popřípadě k více než povolenému počtu překročení imisního limitu stanoveného zákonem č. 201/2012 Sb., o ochraně ovzduší, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „zákon o ochraně ovzduší“) pro jednotlivé znečišťující látky. PZKO analyzují stav kvality ovzduší v zóně, aglomeraci, jeho příčiny, identifikují významné zdroje znečišťování ovzduší, stanovují opatření vedoucí k dosažení norem kvality ovzduší. Mezi významná nová opatření zavedená zákonem o ochraně ovzduší patří stanovení emisních stropů a lhůt k jejich dosažení pro vymezená území.

Program zlepšování kvality ovzduší pro zónu CZ07 Střední Morava (dále také jen „PZKO CZ07“) byl zpracován v rámci projektu „Střednědobá strategie ke zlepšení kvality ovzduší v České republice“. Opatření PZKO CZ07 k dodržení imisních limitů jsou navržena do roku 2020.

Účelem PZKO CZ07 je zpracovat komplexní dokument k identifikaci příčin znečištění ovzduší a především stanovit taková opatření, jejichž realizace povede ke zlepšení kvality ovzduší a dosažení přípustné úrovně znečištění ovzduší. Tam, kde jsou tyto úrovně splněny, je třeba realizovat opatření navržená v PZKO CZ07 v přiměřeném rozsahu tak, aby byla dobrá kvalita ovzduší udržena a nedošlo k jejímu zhoršení. V oblastech zóny, kde je imisní limit překročen, musí být implementována stanovená opatření, a to v rozsahu uvedeném v PZKO CZ07. Opatření byla stanovena za pomoci rozptylové studie a byla modelově sestavena způsobem, aby v zóně došlo k dosažení zákonem požadované kvality ovzduší.

PZKO CZ07 se skládá z:

- úvodní části
- analytické části
- návrhové části
- implementační části

PZKO CZ07 vychází z údajů o emisích a imisním zatížení, které byly zpracovávány Českým hydrometeorologickým ústavem.

Cílem PZKO CZ07 je dosáhnout na celém území zóny CZ07 Střední Morava splnění imisních limitů daných zákonem o ochraně ovzduší, aby:

- došlo na území zóny, kde jsou imisní limity překračovány, ke snížení koncentrací znečišťujících látek v ovzduší pod hodnoty imisních limitů, a současně
- byla udržena a zlepšována kvalita ovzduší také tam, kde jsou současné koncentrace znečišťujících látek pod hodnotami imisních limitů.

Z uvedeného cíle pak pro CZ07 vyplývají následující řešené znečišťující látky:

- Suspendované částice:
 - PM₁₀ - dochází k překračování imisního limitu pro 24 hodinové koncentrace, dochází k překračování ročního imisního limitu.
 - PM_{2,5} - dochází k překračování ročního imisního limitu.
 - Benzo(a)pyren - dochází k překračování ročního imisního limitu.

- NO₂ - v minulosti docházelo k překročení ročního imisního limitu pro NO₂ (2005, 2006 a 2007), a proto je z důvodu opatrnosti NO₂ zařazen mezi řešené látky.

Pro každou řešenou znečišťující látku jsou na úrovni zóny CZ07 stanoveny hlavní zdroje znečišťování ovzduší s ohledem na jejich vliv na kvalitu ovzduší (prioritní kategorie zdrojů).

Průběh posuzování:

Oznámení koncepce PZKO CZ07, zpracované v rozsahu přílohy č. 7 k zákonu č. 100/2001 Sb., o posuzování vlivů na životní prostředí a o změně některých souvisejících zákonů, ve znění pozdějších předpisů (dále též jen „zákon o posuzování vlivů na životní prostředí“), bylo předloženo příslušnému úřadu, Ministerstvu životního prostředí (dále též jen „MŽP“), dne 16. 7. 2015. Po kontrole náležitostí bylo oznámení koncepce rozesláno dne 17. 7. 2015 k vyjádření dotčeným správním úřadům a dotčeným územním samosprávním celkům a zveřejněno v Informačním systému SEA.

Zjišťovací řízení ke koncepci PZKO CZ07 bylo zahájeno dne 27. 7. 2015 zveřejněním informace o oznámení koncepce a o tom, kdy a kde je možno do něj nahlížet, na úřední desce posledního dotčeného kraje. Informace byla rovněž zveřejněna v Informačním systému SEA (http://portal.cenia.cz/eiasea/detail/SEA_MZP226K). Zjišťovací řízení bylo ukončeno dne 26. 8. 2015 vydáním závěru zjišťovacího řízení (č. j.: 58752/ENV/15).

Návrh koncepce včetně vyhodnocení vlivů na životní prostředí a veřejné zdraví (dále též jen „vyhodnocení SEA“) zpracovaného v rozsahu přílohy č. 9 k zákonu o posuzování vlivů na životní prostředí byl dne 6. 11. 2015 rozeslán ke zveřejnění podle § 16 zákona o posuzování vlivů na životní prostředí. Veřejné projednání návrhu koncepce včetně vyhodnocení SEA se konalo v souladu se zákonem o posuzování vlivů na životní prostředí dne 3. 12. 2015. Veřejné projednání proběhlo v hlavní budově Krajského úřadu Olomouckého kraje, Jeremenkova 40a, Olomouc. Zápis z veřejného projednání obdrželo Ministerstvo životního prostředí dne 8. 12. 2015. Vypořádání doručených připomínek, které je jedním z nezbytných podkladů pro vydání stanoviska SEA, obdrželo Ministerstvo životního prostředí od předkladatele koncepce dne 18. 4. 2016.

Stručný popis posuzování:

Vyhodnocení SEA bylo zpracováno v souladu se zákonem o posuzování vlivů na životní prostředí, v rozsahu přílohy č. 9 k tomuto zákonu a požadavků na jeho rozsah a obsah uvedených v závěru zjišťovacího řízení vydaném podle § 10d zákona o posuzování vlivů na životní prostředí.

Jako základní hodnotící rámec pro vyhodnocení vlivů PZKO CZ07 na životní prostředí byla zvolena sada témat a složek životního prostředí (ovzduší, emise skleníkových plynů, voda, půda a horninové prostředí, příroda a krajina, lesní ekosystémy, odpady, kulturní památky a hluk) a jejich specifických problémů jako jsou např. překračování imisních limitů suspendovaných částic a benzo(a)pyrenu, zhoršená jakost povrchových vod a riziko acidifikace a kontaminace půd toxickými látkami v důsledku atmosférické depozice, špatný stav zeleně z důvodu vysoké imisní zátěže, úbytek

zemědělského půdního fondu a nezastavěných ploch v důsledku záboru půd atd. Dále bylo provedeno hodnocení PZKO CZ07 z hlediska veřejného zdraví.

Hodnocení možných vlivů PZKO CZ07 bylo provedeno ve dvou rovinách. V první, tedy strategické rovině byly hodnoceny cíle a priority koncepce a ve druhé rovině byla hodnocena jednotlivá opatření této koncepce. K samotnému hodnocení byla použita stupnice k hodnocení síly vazby mezi opatřeními PZKO CZ07 a tématy životního prostředí a veřejného zdraví se stupnicí významnosti od (+2) do (-2) včetně 0 a ?.

U konkrétních záměrů, které koncepce označuje jako prostředky k naplnění navržených opatření, bude podrobná identifikace jejich možných vlivů včetně navržených požadavků k jejich minimalizaci následně provedena na strategické (v procesu SEA k územně plánovací dokumentaci) či projektové úrovni (v procesu EIA, resp. v povolenacích řízeních se znalostí detailních informací o těchto záměrech).

Jelikož příslušné orgány ochrany přírody svým stanoviskem podle § 45i zákona č. 114/1992 Sb., o ochraně přírody a krajiny, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „zákon o ochraně přírody a krajiny“) vyloučily významný vliv na celistvost a integritu lokalit soustavy Natura 2000, nepodléhala tato koncepce posouzení z hlediska důsledků realizace koncepce na evropsky významné lokality a ptačí oblasti podle § 45h a § 45i zákona o ochraně přírody a krajiny.

Podkladem pro vydání tohoto stanoviska byly kromě vyhodnocení SEA také vyjádření k němu podaná a výsledky veřejného projednání.

Závěry posuzování:

Stanovené cíle a priority včetně navržených opatření PZKO CZ07 jsou zacíleny na snížení emisí ve všech sektorech zdrojů znečišťování, proto se jedná o koncepci s potenciálně významným pozitivním vlivem na životní prostředí a veřejné zdraví.

Díličí negativní vlivy koncepce lze očekávat zejména v dopadech na přírodu a krajinu především v podobě záboru půdy, fragmentace biotopů a lesních porostů, zásahů do územního systému ekologické stability (dále jen „ÚSES“) a významných krajinných prvků (dále jen „VKP“), na krajinný ráz, případně na zvláště chráněná území (dále jen „ZCHÚ“) a snižování migrační prostupnosti krajiny v souvislosti s rozvojem dopravní infrastruktury.

Proto byla na úrovni koncepce navržena vhodná opatření k eliminaci, minimalizaci a kompenzaci těchto zjištěných potenciálních negativních vlivů, přičemž další opatření mohou být navrhována na základě sledování a rozboru vlivů koncepce na životní prostředí a veřejné zdraví.

Vzhledem ke skutečnosti, že řada opatření obsažených v PZKO CZ07 by měla být realizována územními samosprávnými celky, bylo by vhodné, s cílem eliminovat rizika nedostatečné realizace opatření v PZKO, iniciovat do budoucna úpravu zákona o ochraně ovzduší spočívající v rozšíření a zpřesnění povinnosti závazně realizovat opatření obsažená v PZKO při výkonu veřejné správy.

Ministerstvo životního prostředí jako příslušný úřad podle § 21 písmena d) zákona o posuzování vlivů na životní prostředí na základě návrhu koncepce včetně vyhodnocení SEA, vyjádření k němu podaných a veřejného projednání vydává postupem podle § 10g tohoto zákona z hlediska přijatelnosti vlivů na životní prostředí:

SOUHLASNÉ STANOVISKO

k návrhu koncepce

„Program zlepšování kvality ovzduší – Zóna CZ07 Střední Morava“

a stanoví podle § 10g odst. 2 zákona o posuzování vlivů na životní prostředí následující požadavky a podmínky, kterými budou zároveň zajištěny minimální možné dopady realizace Programu zlepšování kvality ovzduší – Zóna CZ07 Střední Morava na životní prostředí a veřejné zdraví:

- 1) Pro naplňování jednotlivých opatření obsažených v PZKO CZ07 vybírat přednostně takové projekty, které budou mít co největší přínos ke snížení znečištění ovzduší u řešených znečišťujících látek, zvláště u benzo(a)pyrenu a suspendovaných částic.
- 2) Územně a časově diverzifikovat dotační podporu modernizace individuálního vytápění domácností. Lokality s překročením imisního limitu by měly být řešeny přednostně.
- 3) Při povolování nových komunikací v lokalitách s překročenými limity znečištění ovzduší realizovat v nejvyšší možné míře technická nebo kompenzačních opatření, která zajistí, že v obytné zástavbě nedojde ke zhoršení imisní zátěže v porovnání s výchozím stavem.
- 4) Realizaci nových projektů dopravní infrastruktury, popřípadě zkapacitnění těch stávajících, provádět s takovými technickými opatřeními, která zamezí jejich nadměrnému obtěžování obyvatelstva hlukem.
- 5) Rozšířit realizaci opatření EC1 „Informování a osvěta veřejnosti v otázkách ochrany ovzduší“ rovněž na oblast relevantních environmentálních dotačních programů s cílem omezit riziko nedostatečného zájmu o dotační podporu modernizace individuálního vytápění.
- 6) Při výsadbě dřevin mimo zastavěné území uplatňovat výhradně geograficky původní, stanovištně vhodné dřeviny. Výsadby propojovat se stávajícími krajinnými prvky. Zábory sídelní zeleně musí být kompenzovány.
- 7) V odůvodněných případech (např. z důvodu vysoké prašnosti způsobované provozem na komunikaci) zajistit zpevnění povrchu nezpevněných komunikací s upřednostňováním druhů povrchu umožňujících vsakování srážkových vod.
- 8) Při realizaci koncepce přihlídnout k odpovídajícím doporučením k posílení pozitivních vlivů na životní prostředí a veřejné zdraví uvedeným v kapitole 12.3 vyhodnocení SEA.
- 9) Konkrétní projekty, aktivity, opatření budou uskutečňovány za respektování ochrany zvláště chráněných území (ZCHÚ), soustavy NATURA 2000 a lokalit výskytu zvláště chráněných druhů včetně obecné ochrany přírody v souladu se zákonem o ochraně přírody a krajiny.

- 10) Nová technická opatření naplňující cíle PZKO CZ07 primárně neumísťovat do ZCHÚ. V případě jejich umístění ve ZCHÚ je nezbytné vyloučit či minimalizovat možné negativní vlivy na předměty a cíle ochrany dotčených ZCHÚ.
- 11) V rámci přípravy jednotlivých opatření, která se mohou dotýkat zájmů ochrany přírody a krajiny, postupovat v součinnosti s orgány ochrany přírody.
- 12) Při rekultivaci odvalů v maximální míře (při zajištění bezpečnosti) uplatňovat metodu ponechání samovolnému vývoji. Při vytváření malých vodních ploch volit takové parametry, aby byly přístupné pro obojživelníky.
- 13) Nové záměry lokalizovat v souladu s územně plánovacími dokumentacemi, v případě nutnosti umístění na zemědělskou půdu preferovat půdu v nižších třídách ochrany.
- 14) Při realizaci aktivit minimalizovat zábor a zásah do pozemků určených k plnění funkcí lesa (PUPFL), především do lesů zvláštního určení a lesů ochranných.
- 15) Ministerstvo životního prostředí jako předkladatel koncepce zajistí ve spolupráci s orgány kompetentními k realizaci jednotlivých opatření PZKO sledování a rozbor vlivů koncepce na životní prostředí a veřejné zdraví dle § 10h zákona o posuzování vlivů na životní prostředí. Vývoj kvality životního prostředí v zóně Střední Morava bude sledován s uplatněním monitorovacích indikátorů uvedených v kapitole 9 vyhodnocení SEA. Vyhodnocení plnění PZKO CZ07 proběhne každoročně. V případě zjištění významných negativních vlivů na životní prostředí provádět průběžnou aktualizaci této koncepce a dodržovat další povinnosti vyplývající z výše uvedeného ustanovení.
- 16) Předkladatel koncepce zveřejní na svých internetových stránkách vypořádání veškerých došlých vyjádření a připomínek, a to jak k návrhu koncepce, tak i k jejímu vyhodnocení a zveřejní schválenou koncepci. Dále zpracuje odůvodnění (tzv. prohlášení) podle ustanovení § 10g odst. 4 věty druhé zákona o posuzování vlivů na životní prostředí, které bude součástí odůvodnění opatření obecné povahy.

Toto stanovisko není závazným stanoviskem ani rozhodnutím vydaným ve správním řízení a nelze se proti němu odvolat.

Ministerstvo životního prostředí upozorňuje na povinnost schvalujícího orgánu postupovat podle § 10g odst. 4 a 5 zákona o posuzování vlivů na životní prostředí.

Mgr. Evžen DOLEŽAL v. r.

*ředitel odboru
posuzování vlivů na životní prostředí
a integrované prevence*